

УДК 687.07

ЕТАПИ ПРОЕКТУВАННЯ СЦЕНІЧНОГО КОСТЮМУ ДЛЯ ТЕАТРУ ТА КІНО

О.Є. НЕБОГАТИКОВА, Н.В. САДРЕТДІНОВА

Київський національний університет технологій та дизайну

Зміни в політичній та суспільній орієнтації нашої країни зумовлюють розвиток не лише вітчизняного виробництва, а й культури, в тому числі кінематографу. Кількість українських кінофільмів зростає щороку і, поряд з цим, зростає потреба в якісному візуальному оформленні постановок. Формуванню художнього образу театральних та кіно- постановок великою мірою сприяє, безперечно, візуальна частина: декорації, сценічний одяг, бутафорія, костюми, аксесуари, грим, перуки, зачіски, реквізит, театральне світло, мізансцени, вибудовані у формі живих картин, де також діють закони візуальної композиції. Все, що зазвичай ми вкладаємо у поняття сценографії, є компетенцією, турботою, основою творчості театального художника, який залучається у процес створення майже усіх деталей художнього образу спектаклю, часто-густо пропонує новітні технології виготовлення, піклується про виразну презентацію загального візуального художнього образу вистави. У цій цікавій, але, безперечно, непростій роботі сценографа особливе місце посідає проблема виготовлення та існування театального костюма [1].

Метою даного дослідження є систематизація етапів проектування сценічного одягу для театру та кіно.

Об'єктом дослідження є процес проектування сценічного одягу для театру та кіно. *Предметом дослідження* є етапи розробки сценічного одягу для театру та кіно.

Методи дослідження. Метод системного аналізу сприяв постановці мети, визначенню завдань дослідження. Він забезпечив розгляд процесу проектування сценічного одягу в контексті історичних, соціокультурних та економічних факторів, де об'єкт дослідження постає складовою цілісної системи, що співвіднесена з проектною культурою. Послідовність етапів проектування сценічного костюму була розроблена методом систематизації.

Результати дослідження. Згідно ЄСКД основними стадіями проектування нових моделей є: технічне завдання, технічна пропозиція, ескізний проект, технічний проект і робочий проект. Кожна стадія передбачає певну послідовність дій. На основі аналізу літературних джерел [1-3] та процесу розробки сценічних костюмів в умовах кіностудій було визначено, що даний підхід можна використати і для проектування сценічного костюму з врахуванням відмінностей у постановці завдань кожної із зазначених стадій. В результаті отримана схема, що систематизує завдання процесу проектування сценічного костюму для театру та кіно відповідно до стадій проектування.

Технічне завдання	1. Створення художнього образу на основі сценарію. 2. Пошук форми ліній, засобів художньої виразності. 3. Встановлення вимог до сценічного одягу, що проектується.
Технічна пропозиція	4. Визначення характерних рис історичного періоду постановки. 5. Визначення ситуацій використання згідно сценографії. 6. Добір та аналіз моделей-аналогів. 7. Створення ескізу сценічного костюму та узгодження з режисером.
Ескізний проект	8. Вибір матеріалів, з яких буде виготовлений костюм, з урахуванням характеру, образу героя, історичного періоду. 9. Розробка конструктивно-технологічного рішення. 10. Виготовлення зразка, переважно методом макетування.
Технічний проект	11. Встановлення виразності образу костюма на фоні сценічних декорацій. 12. Перевірка костюму на сцені при різному освітленні. 13. «Обживання» костюму актором. 14. Уточнення конструкції та оформлення лекал. 15. Виготовлення костюму. 16. Добір інших складових сценічного образу: аксесуари, взуття, зачіски, макіяж тощо.
Робочий проект	17. Затвердження костюму, як складової художнього образу режисером та сценаристом.

При розробці одягу для театру та кіно, безперечно, необхідно враховувати споживчі та техніко-економічні вимоги, перелік яких був уточнений шляхом експертного опитування. В результаті найбільш значимими виявились функціональні вимоги, що визначають здатність костюму відобразити та підсилити образ та характер героя. На другому місці – естетичні вимоги: ефектність, художня виразність, гармонічне поєднання з іншими елементами оформлення постановки. На третьому – ергономічні, оскільки сценічний костюм – це робочий одяг актора, в якому він проводить під час зйомок до 8 годин на добу. Серед ергономічних показників найбільш значимими виявились вага костюма, зручність одягання-знімання та здатність до трансформації розмірів.

Висновок. Представлений в роботі підхід до проектування сценічного костюму дозволяє більш повно врахувати всі фактори та вимоги, які необхідно прийняти до уваги для досягнення оптимального результату.

Література

1. Театр, кино, концерт — сценический костюм в творчестве современных кутюрье [<https://www.lektorium.tv/lecture/15058>].
2. Общие требования к костюму в танце [www.horeograf.com/new/obshhie-trebovaniya-k-kostyumu-v-tance.html].
3. Театральный костюм [https://studopedia.su/19_113677_teatralniy-kostyum.html]